

Obsah

1 Úvod	11
Soběstačnost na rodinné zahradě	13
2 Ekologie v kostce	15
2.1 Ekosystém	15
2.2 Diverzita (biodiverzita) a ekologická stabilita	16
2.3 Homeostáze – autoregulace ekosystému	18
2.4 Sukcese	18
2.5 Toky energie v ekosystémech	19
2.5.1 Potravní (trofické) řetězce	20
2.5.2 Produktivita ekosystémů	22
3 Půda	24
3.1 Co je půda	24
3.1.1 Funkce půdy v přírodě	25
3.2 Typy půdy	26
3.3 Kyselost a zásaditost půdy	27
3.4 Prvky nezbytné pro život rostlin	29
3.4.1 Dusík (N)	30
3.4.2 Uhlík (C)	32
3.4.3 Další makroprvky ve výživě rostlin	33
3.5 Organický podíl půdy	35
3.5.1 Mykorrhiza – symbióza vyšších rostlin s houbami	36
3.5.2 Půdní humus	37
3.6 Péče o půdu	38
3.6.1 Kompost	40
3.6.2 Zelené hnojení	43
3.6.3 Hnojení tekutými a pevnými organickými hnojivy	45
3.6.4 Mulčování	45

4 Voda na pozemku	51
4.1 Vlastnosti a anomálie vody	51
4.2 Voda v krajině a klima	52
4.3 Jak zadržovat vláhu na pozemku	53
4.4 Hospodaření s odpadní vodou	56
4.4.1 Kořenové čistírny odpadních vod	57
4.5 Koupací jezírko (koupací biotop)	58
4.6 Akvakultura	60
4.7 Akvaponie	61
4.8 Vodní a bahenní rostliny	62
4.9 Mokřadní zemědělské plochy	65
4.10 Jedlé druhy vodních a bahenních rostlin	66
5 Navrhujeme pozemek	69
5.1 Principy a přístupy permakultury	69
5.1.1 Zóny	75
5.1.2 Sektory	76
5.1.3 Permakulturní postoje a příklady jejich aplikací	76
5.2 Klima a mikroklima	77
5.2.1 Klimatické oblasti ČR	78
5.2.2 Mikroklima a faktory, které ho ovlivňují	79
5.2.3 Struktury vytvářející různá mikroklimata na pozemku	81
5.3 Jedlý les jako základ zahrady	91
5.4 Proces designu	97
5.4.1 Faktory snadno a obtížně ovlivnitelné	98
5.4.2 Práce s přírodními vzory	98
5.4.3 Postup práce na vytváření designu	98
6 Pěstování kulturních rostlin	104
6.1 Péče o zdraví rostlin	104
6.1.1 Kondice a odolnost rostlin	105
6.1.2 Prevence vzniku rostlinných chorob a přemnožení škůdců	106

6.1.3 Ochrana proti nejběžnějším rostlinným chorobám a škůdcům	107
6.1.4 Příprava a použití rostlinných jích, odvarů a extraktů	113
6.1.5 Výběr nejvhodnějších odrůd a plodin	115
6.2 Jak rostliny kombinovat	117
6.2.1 Zdravé sousedské vztahy	117
6.2.2 Příklady osvědčených kombinací rostlin	119
6.2.3 Společenstva stromů	120
6.2.4 Zeleninová polykultura	122
6.2.5 Osevní postupy	126
6.3 Domácí semenaření	132
6.3.1 Staré, krajové a rodinné odrůdy	139
6.4 Biodynamické pěstování	145
6.5 Zahrada a děti	146
7 Hlavní skupiny a nejdůležitější druhy rostlin	150
7.1 Ovocnářství	150
7.1.1 Zakládání sadu	151
7.1.2 Kmenné tvary stromů, podnože, roubování	154
7.1.3 Řez ovocných stromů	158
7.1.4 Nejčastější choroby ovocných dřevin	161
7.1.5 Nejběžnější škůdci ovocných dřevin	165
7.1.6 Hlavní skupiny a nejdůležitější druhy ovoce	168
7.2 Syticí plodiny a luskoviny	204
7.2.1 Obiloviny	204
7.2.2 Brambor (<i>Solanum tuberosum</i>)	205
7.2.3 Plodiny, které mohou nahradit brambory	206
7.2.4 Luskoviny	209
7.3 Zelenina	212
7.3.1 Hlavní typy zeleniny	212
7.3.2 Pěstování zeleniny	213
7.3.3 Nejčastější choroby a škůdci zeleniny	223
7.3.4 Druhy zeleniny	228

7.4 Nejznámější bylinky a koření do kuchyňské zahrádky . . .	244
7.4.1 Jak a kdy sbírat a využívat byliny	245
7.4.2 Pěstování bylinek a koření v kuchyňské zahrádce . . .	245
7.4.3 Výběr běžných kuchyňských bylin a léčivek	246
8 Chov drůbeže	258
8.1 Chov slepic	261
8.1.1 Začínáme s chovem slepic	262
8.1.2 Krmení	262
8.1.3 Kurník	264
8.1.4 Výběr plemen slepic	265
8.1.5 Výběhové chovy	267
8.1.6 Líhnutí kuřat	269
8.1.7 Odchov kuřat	274
8.1.8 Jak využít slepice na pozemku	278
8.2 Vodní drůbež	282
8.2.1 Kachny	282
8.2.2 Husy	288
8.3 Rostliny v drůbežím výběhu	290
9 Divočina na pozemku	302
9.1 Savci	302
9.2 Ptáci	304
9.3 Obojživelníci	304
9.4 Plazi	304
9.5 Brouci	306
9.6 Další hmyz	306
9.7 Další členovci	309
9.8 Zóna divočiny	309
O autorech encyklopedie	311
Rejstřík použité literatury a dalších knižních pramenů informací	314
Jmenný rejstřík	318